

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
77 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2017

була характерна для середніх підприємств, невеликі ж підприємства були переважно збитковими з високим рівнем варіації досліджуваного показника рентабельності.

ВИКОРИСТАННЯ СТРАТЕГІЇ ІНТЕГРАЦІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Коренман Є.М., ст. викладач, Дьяченко Ю.В., ст. викладач
Одеська національна академія харчових технологій

Метою роботи є дослідження сучасного стану, тенденцій і проблем розвитку інтеграційних процесів підприємств харчової промисловості України.

Під інтеграцією ми розуміємо добровільне або примусове об'єднання двох і більше раніше самостійних економічних суб'єктів шляхом встановлення між ними різних типів і форм зв'язків, а також шляхом об'єднання їх властивостей (економічних, технічних, соціальних, виробничо-господарських, інституційних), з метою реалізації ефективної спільної співпраці на благо кожного з поєднуваних суб'єктів.

Переважно, стратегію інтегрованого зростання підприємство обирає тоді, коли основні сфери її діяльності мають сильні позиції, або коли організація може отримати додаткові вигоди внаслідок переміщення в межах галузі – інтеграція з постачальниками, торговельними організаціями, конкурентами. *Вертикальна регресивна інтеграція* створює для організації можливості посилити контроль над постачальниками. Така інтеграція доцільна тоді, коли постачальники мають значні прибутки, або коли у собівартості кінцевого продукту велику частку займають комплектуючі вироби тощо. Організація може створити дочірні структури, які займатимуться постачанням, чи придбати підприємства-постачальники. *Вертикальна прогресивна інтеграція* полягає у встановленні контролю над організаціями системи розподілу (гуртовою й роздрібною торгівлею). Така інтеграція є доцільною, якщо посередницькі послуги істотно зростають, важко знайти посередників. *Горизонтальна інтеграція* передбачає придбання організацією деяких організацій-конкурентів або посилення контролю над ними. Вона здійснюється здебільшого шляхом поглинання організацій-конкурентів унаслідок аквізиції (придбання контрольного пакету акцій), злиття (об'єднання в межах однієї організації на рівних правах), створення спільного підприємства (інтеграція організацій різних країн для реалізації спільного проекту) [1].

На сьогодні харчова промисловість України представлена 22 тис. підприємств, які повністю забезпечують потреби внутрішнього ринку [2]. Незважаючи на позитивний результат, необхідно відзначити наступне, за технологічним і економічним змістом підприємства харчової промисловості, в якості основних переробників сільськогосподарської сировини, істотно залежать від результатів і ефективності діяльності аграрних підприємств і, природно, що всі негативні тенденції, що мають місце в розвитку сільського господарства, призводять до коливання попиту та пропозиції на окремі види харчової продукції. Необхідно відзначити, що в сучасних умовах найбільш конкурентоспроможними стають вертикально інтегровані структури харчової промисловості, метою яких є, в першу чергу, забезпечення власної надійної сировинної бази, а також стабільних доходів, формування постійних ринків збуту продукції та розширення сфер діяльності. За рахунок власної системи елеваторів, сільськогосподарських підприємств і торгових домів компанії досягають замкнутого виробничого циклу, економії на витратах і раціонального управління фінансовими потоками.

Необхідно відзначити, що в різних галузях харчової промисловості України спостерігаються свої особливості здійснення інтеграційної взаємодії, розглянемо деякі з них (табл. 1).

Таблиця 1 – Основні тенденції розвитку інтеграційної взаємодії харчових підприємств України [3]

Ініціатори інтеграції	Тип інтеграційної взаємодії	Мотив і мета інтеграції
Виробництво молока і молочних продуктів		
Провідні європейські молочні компанії	Придбання місцевих виробників (горизонтальна інтеграція)	Консолідація ринку. експансія на український ринок, розширення ринку збуту
Вітчизняні виробники молочних продуктів	Інтеграційна взаємодія з товаровиробниками молока-сировини і молочними кооперативами (вертикальна інтеграція назад)	Забезпечення якісної сировинної бази
Виробництво м'яса та м'ясних продуктів		
Вітчизняні виробники м'ясопродуктів	Активізація інтеграційної взаємодії з: підприємствами тваринництва (вертикальна інтеграція назад); торговими підприємствами, розширення фірмової торговельної мережі (вертикальна інтеграція вперед)	Забезпечення якісної сировинної бази, збільшення обсягів збуту і розширення ринку
Виробництво хліба та хлібобулочних виробів		
Хлібопекарські підприємства	Придбання місцевих виробників (горизонтальна інтеграція). Посилення інтеграційної взаємодії з: борошномельними підприємствами та агрохолдингами (вертикальна інтеграція назад); торговими підприємствами, розширення фірмової торговельної мережі (вертикальна інтеграція вперед)	Посилення ринкової влади, розширення ринків збуту. Доступ до ринків сировини, збуту готової продукції. Збільшення обсягів збуту і розширення ринку
Борошномельні підприємства	Придбання виробників хліба і хлібобулочних виробів (вертикальна інтеграція вперед)	Розширення ринків збуту продукції (борошно), вихід на ринок хліба
Агрохолдинги	Придбання виробників хліба і хлібобулочних виробів (вертикальна інтеграція вперед)	Розширення ринку збуту сировини, вихід на ринок хліба, завершення виробничого циклу

Розглянемо деякі конкретні приклади використання інтегральних стратегій харчовими підприємствами. Так, лідером агропромислового комплексу України і найбільшим гравцем на ринку м'яса птиці (близько 50 % вітчизняного ринку курячого м'яса) є вертикальна інтегрована структура ПАТ «Миронівський хлібопродукт». На сьогоднішній день це комплекс з 23 підприємств, який об'єднує потужності всього технологічного ланцюга виробництва м'яса птиці: від маленького курча до дорослої птиці і кінцевого продукту; займається виробництвом соняшникової олії, яловичини, свинини, м'ясних напівфабрикатів,

ковбас, гусячого м'яса та печінки, вирощуванням фруктів і картоплі; проводить дистрибуцію; має власний автопарк. З метою зменшення залежності від постачальників і коливань цін на сировину компанія виробляє аграрні культури для забезпечення власних комбікормових заводів, виробляє корми для птахофабрик.

Група компаній «ТЕРРА ФУД» – великий вертикально інтегрований холдинг в Україні. Компанія розвиває шість бізнес-напрямків в трьох галузях (молочна, м'ясна, агро). Є виробничі потужності в Україні та Росії. Основний напрямок діяльності Групи – виробництво молочної продукції.

Для хлібопекарської галузі найбільш поширеним є створення об'єднань на основі горизонтальної інтеграції (ЗАТ «Концерн «Хлібпром», ЗАТ «ХК Хлібні інвестиції»), в той же час спостерігаються спроби виробників побудувати ефективні вертикальні структури [4].

Література

1. Шершньова З.Є., Оборська С.В. Стратегічне управління: Навч. посібник /Київський національний економічний ун-т. – К., – 1999. – 384с.
2. Державна служба статистики <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Мостенская Т.Л., Скопенко Н.С. Особенности развития интеграционных процессов в пищевой промышленности Украины. – Российский Академический Журнал. – 2012. – №4, Т. 22.
4. Гамма Т.Н. Развитие интеграционных процессов предприятий пищевой промышленности Украины. – БІЗНЕС ІНФОРМ. – 2014. – № 4.

СУЧАСНІ НАПРЯМИ ТА ІНСТРУМЕНТИ АНТИКРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

**Корсікова Н.М., канд. екон. наук, доцент
Одеська національна академія харчових технологій**

На думку багатьох учених, спеціалістів-практиків успіх управління в умовах системної та майже перманентної кризи, залежить, перш за все, від своєчасного розпізнавання кризи та застосування дієвих методів її усунення. Тому, серед значної низки проблем, які змушені розв'язувати сучасні українські підприємства важливе місце посідає проблема формування дієвого механізму антикризового управління, яке б забезпечило підприємству не тільки можливість «виживання» в складних умовах кризи, але й стало основою для зміцнення та посилення його позицій.

Як правило, антикризовий менеджмент пов'язують тільки з періодами гострої (фінансової) та хронічної (економіко-правової форми) кризи. Але банкрутство є вже кінцевою точкою кризового стану, коли підприємство вже немає можливості розплатитися з кредиторською заборгованістю: підприємство або ліквідується, або відновлює платоспроможність за допомогою залучених ресурсів. Якщо підприємство має за мету не тільки «вижити» в жорстких умовах кризи, але й забезпечити поступове зростання фінансової стійкості та конкурентоспроможності, його основна увага повинна бути приділена тим заходам, які не дозволять підприємству перейти з передкризового періоду до стану кризи.

Результати багатьох досліджень, показали, що розгортання кризи є результатом спільної й водночас негативної дії двох видів факторів, частка впливу яких може бути різною (таблиця 1).

ВИКОРИСТАННЯ СТРАТЕГІЇ ІНТЕГРАЦІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВ Коренман Є.М., Дьяченко Ю.В.....	356
СУЧАСНІ НАПРЯМИ ТА ІНСТРУМЕНТИ АНТИКРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ Корсікова Н.М.....	358
ВЕРТИКАЛЬНО-ІНТЕГРОВАНА ВЗАЄМОДІЯ СУМІЖНИХ РИНКІВ ВИНОРОБНОЇ ГАЛУЗІ Бондаренко С.А.....	360
ІНФОРМАЦІЙНА ЛОГІСТИКА – ШЛЯХ ДО ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА Дроздова В.А.....	362

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА»

ОРГАНІЗАЦІЯ ОЦІНКИ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ Ткачук Т.І., Галаєва С.....	363
ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНІВ Павленко Г.М., Бондар К.С.....	365
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА У СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНО-РИНКОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ Криницька О.О.....	365
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ РІВНІВ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ Редько Р.М.....	367

СЕКЦІЯ «МАРКЕТИНГ, ПІДПРИЄМИЦТВО І ТОРГІВЛЯ»

ПОШУКОВА ОПТИМІЗАЦІЯ, ЯК ЕЛЕМЕНТ ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТИНГУ Кордзая Н.Р.....	370
СПРОЩЕНИЙ НАССР ДЛЯ ЗАКЛАДІВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ Мардар М.Р., Устенко І.А.....	371
МАРКЕТИНГОВИЙ ПОДХОД К УПРАВЛЕННЮ ПРОДАЖАМИ Брайко М.Г., Голубьонкова Е.А.....	373
ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ЗЕРНОВИХ БАТОНЧИКІВ, ЩО РЕАЛІЗУЮТЬСЯ У РОЗДРІБНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ МЕРЕЖАХ М. ОДЕСА Кордзая Н.Р., Ковалів І.О.....	375
АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ «СТРАТЕГІЇ БЛАКИТНОГО ОКЕАНУ» У СФЕРІ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ Голубьонкова О.О.....	376
ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕКЛАМНОЇ КАМПАНІЇ Лозовська Г.М.....	378

СЕКЦІЯ «СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ, ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА СПОРТ»

СВІТОГЛЯДНО-МЕТОДОЛОГІЧНА СПЕЦИФІКА ПОСТНЕКЛАСИЧНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ЗНАННЯ Лар'яновський І.С.....	380
УПОРЯДКУВАННЯ ПРАВОПИСУ ТА ГРАФІКИ У СВІТЛІ РОЗВИТКУ ЕТНІЧНОЇ КУЛЬТУРИ Віват Г.І., Машарова Я.В.....	381
ДЕРЖАВОТВОРЧА ЗНАЧИНА ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ Віват Г.І., Южакова О.І.....	382
ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ У ВИЩІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ Лупол А.В.....	384
ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ Фоміна Л.В., Скорбач Т.В., Кулікова І.І.....	385
ПОЛОЖЕННЯ ДЕРЖАВИ ІЗРАЇЛЬ ЗА ЧАСІВ ЦАРЯ СОЛОМОНА Польова С.Є, Польовий С.С.....	387
ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПСИХОФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ТУРИЗМ» Болтоматіс Д.В., Волкова Т.В.....	389
ВПЛИВ ФІТНЕС-ПРОГРАМ НА ФІЗИЧНУ ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ ТА ФІЗИЧНЕ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ Павлюк О.В., Гончарук В.В.....	390

Збірник тез доповідей 77 наукової конференції викладачів академії
18 – 21 квітня 2017 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою
Одеської національної академії харчових технологій,
протокол № 15 від 25.04.2017 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгоров
Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова Єгоров Б.В., д.т.н., професор

Заступник голови Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії:

Бурдо О.Г., д.т.н., професор

Волков В.Е., д.т.н., професор

Гапонюк О.І., д.т.н., професор

Жигунов Д.О., д.т.н., доцент

Іоргачова К.Г., д.т.н., професор

Капрельянц Л.В., д.т.н., професор

Коваленко О.О., д.т.н., ст.н.с.

Косой Б.В., д.т.н., професор

Мардар М.Р., д.т.н., професор

Павлов О.І., д.е.н., професор

Станкевич Г.М., д.т.н., професор

Савенко І.І., д.е.н., професор

Ткаченко Н.А., д.т.н., професор

Ткаченко О.Б., д.т.н., професор

Хобін В.А., д.т.н., професор

Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор

Черно Н.К., д.т.н., професор